

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:

Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Hazugság világa.

— július 27.

(gr.) Van-e még szabadelpárt? Ha még ödöng itt-ott valami maradéka, ezek az urak (tessék jól megérteni: azt mondom, hogy urak!) nem látják-e, hogy milyen dicstelen szerepet játszanak?

Szép erény, a vezért bukásában el nem hagyni, mellette mindvégig kitartani. De mikor végezetül kiviláglik, hogy a vezér inkább a bukásra volt méltó, mint arra, hogy vezető-szerepet játszik. A mikor nyilvánvaló, hogy a bukott nem viseli sorsát oly méltósággal, a mely a valóságban nagy méretű lelkeket még balsorsukban sem hagyja el, de sőt undort keltő hányivetiséggel, százalmas visszakívánczossal botránkoztat meg minden jó izlésű embert. Ilyenkor már megszűnik a hűség kötelessége, ilyenkor a megváltást parancsolja nem csupán az eszélyesség, hanem maga a tisztesség is. Ha a Montblanc jeges ormaira vezet kalauzod, azonnal észreveszed, hogy avatatlanul, bűnös könnyelműséggel harcol idestova a szakadékok között, akkor jól fel-fogott érdekedben szükséges, hogy a testedet hozzá csatoló kötelékeket kettévágjad.

Ne beszéljünk arról, hogy a nemzet jogai ellen törő, az osztrák politikát üző, a király és a nemzet kölcsönös megértését akadályozó államférfi követése most már a hazafiság rovására történik. Arra azonban rá kell mutatnunk, hogy a hazugságok valóságos fertője az, a melyre Tisza gróf von-szolja szerencsétlen pártját.

Hazugság, hogy Tisza — a nagyhangu párthatározat dacára — nem támogatja Fejérváry ügyvezető kormányát.

Hazugság, hogy ebben a titkos támogatásban alkotmányos és törvényű szándéku s e tekintetben legalább jóhiszemű kormányt részesítenek.

Hazugság, hogy a főispánok a szabadelpártból való kilépésükkel nem vak és akaratnélküli eszközei többé a Tisza-Fejérváry-féle irányzatnak.

Hazugságokkal támadnak a tisztességes ellenzékre a velők egyhuron pendülő félhivatalos lapok, a hazugság

feketetsárga lobogóján pedig a Tisza gróf cikkei lengedeznek.

Hazugság minden, a mi történik. A katona miniszterelnök *intő-szózata*, vagy az igazságügyminiszter által agyafurton összetakolt jogi megkülönböztetések úgy, mint a belügyminiszter *megsemmisítő* végzése, a Lukács György érzékeny levelezései és egyes *ügyvivők* kuruckodó kijelentései.

Ez a hazugság világa, melynek hazug a levegője és hazug minden, a mi benne él és lélegzik.

Van-e még szabadelpárt? Urak-e még a támogatói? Szabad-e hazafinak a hazugság fennmaradásában közreműködni?

Hamis bankókat gyárt politikájában Tisza és Fejérváry, a kik őket követik. azok hasonlítanak vagy a hamis pénz jutalékért terjesztő ügynökökhöz, vagy pedig az általuk becsapott golyókhöz.

Majd megmozdul lassan a bűnszövetkezetet még mindig támogató, őket még mindig faképnél nem hagyó magyarok lelkiismerete. Ekkor egységesen lép föl a nemzet jogainak visszavivására és jutalmat oszt azoknak, kik a jó ügyért szenvednek, ellenben megbünteti a hazaárulókat.

Politikai hírek.

— „A mi a nemzetre káros.“ A Bud. Tud. jelenti: Az „Egyetértés“ mai száma a közoktatásügyi miniszterrel folytatott beszélgetést közöl. Illetékes helyről kijelentik, hogy a közlemény pártszempontból befolyásolt fel-fogással adja vissza a beszélgetést. Ami különösen a közlemény utolsó bekezdését illeti, a Fejérváry-kormány egyeztető törekvéseinek meghiusulása esetére bekövetkező eshetőségekről a miniszter nem mint saját nézetéről tett említést, hanem mint olyanokról, a mely sajnós eshetőségekről a közönség beszél. S ezekre nézve csak azt a nézetét nyilvánította, hogy mind egyformán károsak lennének a nemzetre.

A nagy válság.

— július 26.

A lapokban megjelent nyilatkozatok nagy tömekelege foglalkoztatta tegnap a politikai világot. Élénk feltűnést keltett Lukács miniszternek a jövő kilátásairól tett nyilatkozata, mely szerint a király vagy megadja a magyar vezényszót, vagy lemond, vagy jön az abszolutizmus.

Gróf Tisza István is befejezi „Az Újság“-ban közölt hirhedt cikksorozatát. Ez a hetedik, a legbolondabb. Azt fejtegeti, hogy „az ország jelenlegi válságos helyzete minő hivatást, minő kötelességeket hárit a szabadelpártra? „A felelet itt következik:

„Megléhet, hogy a mai többségnek csak egy része fogja belátni, hogy a nemzet lét-érdekei a konfliktus befejezését, az alkotmányos élet elszakadt fonálának összekötését kívánják. Ha ezeknek mai szövetségesekkel szemben segítségre, támaszra lesz szükségük, ha mai ellenfeleikkel kezét kell fogniok, hogy új alapon új többség alakulhasson a király és nemzet közötti összhang helyreállítására s a parlamentáris kormányzat biztosítására, hogy ezt a támaszt a szabadelpártban meg kell találniok s szabadelpártnak személyi tekintetet nem ismerve érvényesülnie kell azokkal — bárkik legyenek is — kik a fenyegető katasztrófát elakarják a nemzetről háritani.“

A mint látjuk, Tisza gróf ur hat cikkben a királynak kínálta magát és a pártját. a hetedikben az egyesült ellenzéknek, a melyről azt reményli, hogy lesz „oly része“, a mely elveit megszegi s a hatalomért áru-lást követ el. Ilyen része azongan az egyesült ellenzéknek sincs, Tisza gróf tehát egy oldalról is kosárra számíthat. A cikk végén Tisza gróf olyasvalamit mond, hogy „hitvány ember volna“, ha ő, mint ezen egyesületi folyamat személyes akadály, ha kell, háttérbe ne szorulna. Ezt nem hiszi senki. Visszatérne az ablakon, ha az ajtón kidobnák, azért inkább maradjon ott gárdástól, mindenestől — a hol jelenleg van.

Egyébként tegnap már a fővárosba érkeztek a vezérlőbizottság által kiküldött al-bizottság tagjai, akik holnap este tartanak ülést.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke tegnap este érkezett Karlsbadból Budapestre s máj megjelent a képviselőházban.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint Vészi József, aki június 22-én lépett ki a szabadelpártból, a legközelebbi napokban belép az újpártba.

Pestpilissoltkiskun vármegye törvényhatósága körében óriási szenzációt okoz a vármegye közgyűlési határozatát megsemmisítő belügyminiszteri leirat. Igen sokan azt kívánták Beniczky Lajos alispántól, hogy azonnal hívjon össze rendkívüli közgyűlést. Az alispán azonban kifejtette, hogy szükségesnek tartja ugyan a leiratnak a közgyűlés elé való terjesztését, de nem előbb, mint az

Sirolin

A legkiválóbb tanárcs és orvosi tudósbetegségeknél, légyszervek megbetegedéseitől mint hathatós szer-t
hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.
Emlékeztetvén a testhelyet, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellően szaga jó és a gyerekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4— kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti cégget legyenellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

augusztus 10-ére már is összehívott rendkívüli közgyűlés elé.

Eddig az ideig az alispán ebben az ügyben semmiféle más módon nem fog intézkedni, mert — ugymond — a belügyminiszter leirata olyan kormányhatósági határozat, a mely a törvényhatóság részéről hozott határozat megsemmisítésére vonatkozik és így ahoz csak a törvényhatóság közgyűlése szólhat hozzá. Éppen ennél az oknál fogva terjeszti a belügyminiszter megsemmisítő határozatát az augusztus 10-ére kitűzött rendkívüli közgyűlés elé.

Arra a kérdésre, amit több törvényhatósági tag intézett hozzá, hogy abban az esetben, ha Pestmegyének ez idő szerint volna főispánja, tenne-e jelentést a főispánnak a kormány megsemmisítő határozatáról. Beniczky Lajos alispán a leghatározottabban kijelentette, hogy nem tenne jelentést, mert ez, a főnálló szervezési szabályok és törvények szerint, nem lenne megfelelő intézkedés. Ez az ügy a főispánhoz egyáltalán nem tartozik, mert a főispán hatósági jogkörrel nincs felruházva. Ha a főispánhoz való jelentéstétel rendszerét követnénk, akkor a miniszternek minden olyan leiratát, a melyben megsemmisíti a törvényhatóság valamely határozatát, a főispánnal azonnal közölni kellene.

Budapestről táviratozzák nekünk: Just Gyula, a képviselőház elnöke tudvalevően tegnap reggel érkezett Budapesre. Délután Just Gyula egy újságíró fogadott, a kinek a válságról a következőket mondta:

— Arra a kérdésre, hogy a válság mai stádiumában mit találok a legelső teendőnek, kijelentem Önnek, hogy csak szeptember 15-én tehetek valamit. Akkor kezdődik az én funkcióm, a mikor a parlament összeül.

— Es mi történik akkor, ha a Házat királyi kéziratral elnapolják?

— Ezt a királyi kéziratot nem veszem figyelembe. Hanem megnyitom a képviselőházat. Az újabb elnapolás törvénytelen volna és semmi

helye annak, hogy a képviselőház ne tanácskozhatna.

Nem érdektelen Kristóffy belügyminiszter nyilatkozata sem, a mely a főváros megsemmisített határozatára vonatkozik.

Kristóffy József belügyminiszter ugyanis tegnap kijelentette, hogy a székesfőváros polgármesterétől követelni fogja a megsemmisítő határozat végrehajtását, mert — ugymond — a fővárosnak nincsen joga az önkéntesen befizetett adókat megtartani, lévén az az állam tulajdona.

A beszélgetésről.*

Írásbeli közleményeinknél a megfelelő irányra, illetőleg költői, történelmi és tanulságos értekezések megírása, különböző eszmék feldolgozása, hivatalos és baráti levelezések, ünnepélyes szónoklatok és beszédek előkészítése, parlamentáris és törvénykezési discussiók s. b. szabályaira nézve, számos etikai, esztetikai és kritikai művek állanak rendelkezésünkre, hol a szükségeseket bőven kifejtve megtaláljuk.

Sokkal ritkábban, sőt mondhatnám csak elvétve foglalkoznak iróink a társalgás és beszélgetés szabályaival, ama kérdéssel, hogy mit kelljen megfigyelniünk és milyen szokásokat elsajátítanunk, hogy a társalgás — a léhaságot kerülve — célirányos, hasznos, izléses és kellemes legyen.

Pedig a beszélgetés a legszükségesebb és legelterjedtebb vonása és leghatályosabb tényezője az ember nevelésének és művelődésének.

Rousseau műveiben is található, hogy nem a könyvekből, hanem az életből tanulhatunk legjobbat s vajha gyermekeink folyvást jó és értelmes emberek társaságában forgolódniának.

Valamint jellemképzésünkre, úgy a különböző tudományok befogadására is, környezetünk mindig nagy befolyást gyakorol. Az emberek már természetüknél fogva is utazók, fontos és maradandó tehát azt kell a jó társaságnak okos beszédeiből, modorából, eljárásából, de még gondolkodás módjából is elsajátítunk. Mások tapasztalása könyvekből kiolvasva, tudóssá tehet ugyan

* Ezt a tartalmat, okosan megírt közleményt a „Pécsi Napló”-ból vesszük át. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerk.

bennünket, de az élet különböző változataihoz alkalmazkodó és annyira megkivánt — mondhatnám — életbölcseiséget saját tapasztalatainkból, a gyakorlattól fogjuk elérni.

E kincsből pedig a legkevesebb tőke is többet ér, mint amabból egy millió!

A mindig magányban ülő csak magát hallja, miáltal sem ellenmondást tűrni nem tanul, sem pedig a tárgy mások által így vagy amúgy nézett oldalát megismerni nem fogja. Viszont a társaságban élőknek önszívét és lelkét megvizsgálni ideje nem marad s így gyakorlat által ugyan készséget és ismereteket szerezhethet, de képességeit kifejteni, ismereteit kiegészíteni nem fogja.

Kettőt kell tehát együvé kötnünk, hogy a költő azon mondása: „csendes magányban fejlődik a talentum, világi zaj között állandó karakter” — kellőleg méltányolva legyen.

Szóval: tökéletesen és befejezetlen mű az ember magányában, egész tökélyre csak a társaságban juthat, csak ott lehet tesiben, lélekben és tapasztalatokban gazdaggá, csak ott vergődhetik fel az életművészet és boldogság magasabb fokára.

Azt mondja Lessing: „megtanultam belátni, hogy könyvek tudóssa tehetnek ugyan, de sohasem emberré.”

Vannak nagy tudósok, akik a közönséges életben bímulatos módon tájékozatlanok — úgy vannak nem csekély tudományokkal, mint sok ember a villával — kezében tartja azt, de az ujjával nyul a tábla.

Valódi tudósok nagyon is kevesen vannak, de ismereteket szomjazó és tudni vágyó az egész emberiség, arra nézve pedig sokkal maradandóbb és hasznosabb a közvetlen benyomás, amit az előadás, amit a beszélgetés reá gyakorol, az inkább közvetett hatású tanulmányok és olvasmányoknál. Például olvasunk el egy politikai cikket, egy szép és lelkes költeményt s. b. vagy hallgassuk meg ugyanazt a retorika szabályainak megfelelő előszóval reprodukálva, melynél a szerző intenciói, a jellem, a cselekvés és az eszme kidomborodnak — akkor fogjuk a különbséget igazán méltányolni.

A gondolat mint gondolat benn a lélek fenekén nem kerül több fáradságba, mint akár mely mulattató ötlet — mert magától támad, hanem belé húst és vért adni, a gyermeket a maga nevével nevezni és az életnek megörizni, az már a szó, a nyelvdicsősége, tetra, munkára, hatásra alkalmassá tenni, azonban az előadó, a beszélő hivatása.

Mint a madarak az erdőben csiripeléssel, ép úgy üdvözlik az emberek beszélgetéssel a hajnal perkedését.

Az apa.

— Francia elbeszélés. —

A vak énekes így szólt a kis fiához:

— Louis jöjj, menjünk most dolgozunkra. Szép az idő és a gazdagok ilyenkor sétálni szoktak...

Páris a tavaszi nap arany sugaraiiban fűdött. Az utcán mindenütt rengeteg tömeg hullámozott fiatalok és vének boldogan, hogy ismét megérték ezt a szép időt.

— Hát menjünk mi is, gyere fiam.

Louis nem mutatott hajlandóságot.

— Majd én csak magamban megyek — mondotta indulatosan. És elment. Az öreg egyedül maradt, még szomoruban mint egyébkor, a fejét két tenyerébe hajtotta és gondolkozni kezdett. Gondolatai sötétek valának, mint az örök éjszaka, melyben születtek. Rövid idő óta a fiu elvesztette apja iránt való minden tiszteletét. Idáig csak az történt, hogy ellopta összekuporgatott fillérei nek javarészt és ime most már megtagadja azt is, hogy elkisérje szomorú útjára. Édes istenem, hogy történhetett mindez!

Pedig hosszú ideig olyan boldogok voltak, ő és a fiu, és csendes, békességben húzódtak meg abban a szobácskában, melyet a jótékonyági iroda fizetett érettségük. Az öreg évi járadékot kapott viszonzásul azért a súlyos csapásért, mely szemeit érte és azonkívül egy igazolványt az illetékes hatóságtól, ellátva a polgármester aláírásával, mely meg-

engedte neki, hogy énekelni járjon az udvarokba. És a kie Louis szívesen ki-érte utjain és felszedte a sok, sok sous-t, mely bősége sea hullott a jószívű közönségtől.

Ámde életük megromlott azon a napon, melyen a prefektura egy alkalmazottja azzal jött el az öreghez, hogy a fiut ne küldje többé az iskolába.

Rossz vért szál a fiuknál, hogy ime egy utcai énekes, egy vak koldus, pénzszedő tője velük egy padban ül. És amikor az iskolából hazatérő gyerekek meglátták az utcán volt társukat, a mint az öregje éneke nyomán koldul, pajkosan és kegyetlenül kiáltottak utána:

— Nini a kéregető kutya! Az idomított pincsi!

A fiut ez kétségbeejtette, lassanként érzéketlenné lett, utóbb durva és hazug. Egy este pedig, mikor az öreg összeszámolta az napi keresetét hát észrevette, hogy néhány sous ja hiányzik.

A fiu meglapta.

És mivel a baj sohasem jár egyedül, az öreg meghült és hangja már nem hallatszott fel a párisi házak magas emeleteire. Azt a néhány sous-t, a melyet halk dalolásáért vetettek neki, magának kellett összekeresnie és ismét visszatért régi kétségbeesése, mely messzire soha sem távozott tőle, a mióta megvakult.

— Nem látok semmit, — így kiáltott fel, — az egész világ bolondot csinál belő-

lem és nem tudok egy lépést sem tenni a nélkül, hogy az a veszély ne környékezzon, hogy a nyakam szegjem.

És szinte utálatlaltal megborzongott.

— Oh de most elég. A fiam is elhagyott. — Eppen elég, hogy elbucuszam a világtól.

A fiu ezalatt késő estig mulatott a kerületbeli gyerekekkel. — Még volt neki öt sous-ja, melyet az apja keresményéből esent el.

Az öreg most föltápáskodott ülőhelyéből, előkereste a falhoz támasztott koldusbotját és megindult az utca felé. — Nem messzire volt menendő, csak néhány lépésnyire, a szénkereskedőhöz. Sehol nem kell kocsiutat átvágnia, nem kell tartania tőle, hogy elgázolják.

Minden lépés után kettőt botlott, míg le ért az utcára. Ismerte jól a járdát ezen az oldalon. Rövid lépésekben indult el, az aszfaltot verdeste botjával. Szabad kezével tapogatta a házfalakat:

— Ez itt a borbélyműhely, — mondta — semmi nevezetes — az ajtó be van zárva. Nini, itt a koresma, az asztalokat még most is künn hagyja (ez úgy látszik bolond, hiszen most nincs itt az évadja). Egyébként... gyerünk tovább. A fűszeres — a szak most is künn áll. A mosónő... Valaki bemegy az ajtón... Bocsánat asszonyom. Na még három lépés. Ime itt van Auvergné.

— Adj isten!... Kérek öt sous áraszenet.

Amint felbredünk, kezdődik a beszélgetés s tart az ébrenlét folyamán, kevés kivétellel állandóan.

Már a reggeli üdvözlés után számos házi és hivatalos teendőket szoktunk megbeszélni és ekként folyik lehetőleg még munkaközben is a beszélgetés.

Ebéd, feketekávé, oszonna és vacsora közben, legyen az a legegyszerűbb családi körben, vendégségben, avagy nyilvános helyen elköltve, a társas együttlét fűszere: a beszélgetés soha sem fog hiányozni.

A nap alkonyán leggyakrabban előforduló összejöveteleknél, sétánál, családi estélyekben, klubokban, estélyeken és mindenütt vagy kellemes csevegés, vagy komolyabb beszélgetés képezik az együttlét kívánalmait és kellemességét, mert a társaság sohasem veszti el a maga jogait, hanem azt akarja, hogy mindig szórakoztatva legyen.

Az ember tehát — mint társaságot kereső, gondolkodó, érző, együtérző és mindig előre törekvő lény — már lényegében egy beszélgető közlékeny teremtménye az Istennek s így az együttlétnek számos nevelési is mindarra számítanak, hogy az emberek a nyelv közvetítésével nézeteiket, véleményeiket és érdekeiket kölcsönösen ki-cserélik, nemkülönben a tudományukat és tapasztalataikat terjesztik.

Nagy eszmék is nem ritkán a beszélgetés folyamán támadnak és lesznek a valódi értékükre emelve vagy leszállítva, a könyveket is, mint az embereket, többször kell javítani, hogy hibájuktól kitisztuljanak.

Mennyivel több gyakorlati értéke lenne gondolkodó nagy emberek némely műveinek, ha azok beszélgetés és kelő megvitatás után készültek volna.

A nagy szellemek irracionalis termékei és kidolgozott beszédei, melyeket összegyűjtöttünk, bizonyára nagyszámúak, de mennyivel tanulságosabbak, hasznosabbak és nagyobbak volnának könyvtáraink, ha ama nagy emberek mindennapi beszélgetései is fel volnának jegyezve.

Tinta és tollal, bármennyire türelmes legyen is az a papíros, valami ügyet rendbe hozni, mindig körülményes dolog; sokkal egyszerűbben, eredményesebben, méltányosabban és gyorsabban lehet mindent személyes megbeszéléssel elintézni.

Onnan van, ha valami nyomja a szívedet, rendszerint audentat szoktunk keresni, de látjuk ezt a bíróságoknál is, a hol a szóbeliségre ma már igen nagy súlyt helyeznek stb.

Minden dologra, melyeket írásban igen szépen ki lehet fejteni, százak és százak esnek, melyeket a kölcsönös kielégítés érdekében, előszóval sokkal jobban elintéztünk,

Mindenkire nézve, bármily állásban legyen is, szükséges tehát, hogy a személyes érintkezés és beszélgetésnél bizonyos szabályokhoz ragaszkodjunk, annak elemei, művésze és minden előnye iránt tisztában legyünk.

Például mint kell az embereket megszólítani, mint őket meghallgatni, mint nekik válaszolni, a beszélgetés tárgyát elősegíteni, az értelmiség különböző fokaihoz simulni, alkalmazkodni, a társaság igényeivel számot vetni s így néha a legápróbb körülményekből nyert impressiókból a helyes irányt megtalálni és követni.

Szükséges az nemcsak egy diplomátának, lelkésznek, brónak, orvosnak, kereskedőnek stb., de még a táncosnak is, ha táncosnőjének teheszi akar; mert ha az emberek nem hizelelnének egymásnak, nem léteznék társaság.

Igen kívánatos volna tehát, ha az arra hivatottak a beszélgetés általános fontosságát s azzal kapcsolatosan a modor lényeges befolyását, melyeket én csak nagy körvonalakban kívánok röviden érinteni, érdemileg mindinkább ismerténe és terjeszténe.

A lélekjelenlét vagyis gondolatainknak adott körülményekhez mért készenléte, már az élet különböző helyzetébe és viszonyainál fogva is egyaránt igen hasznos tulajdonsága és értékes adománya az embernek. De mindenekelőtt kívánatos, kellemes, mondhatnám nélkülözhetetlen az emberekkel való érintkezésnél, beszélgetésnél, hogy gondolataink ne tévóvazzanak.

Rendes körülmények között ha egy társaságba kerülünk, sohasem tudjuk előre, hogy miről fog a beszélgetés folyni, mert mint az egész élet, úgy a társaság is mindig valami újat és váratlant nyújt. Nyilatkozatai és kérdései hirtelen támadnak s nem engednek időt arra, hogy a feleletre készüljünk, arra gyorsan, rögtön kell választ adni. A legnagyobb szellemi gazdaság is keveset segít rajtunk, ha a jó gondolatok csak akkor jönnek, amikor a beszélgetésnek fáradszóróló folyamata már más tárgyra csapott át. Egy találó elmésség, vagy üdvös oktatás sokat veszít a hatásából, ha az nem a kellő időpontban alkalmaztatik, ha a biztos kalapácsütések nem addig esnek a vasra, amíg az izzó. Ilyen esetekben egy kevés aprópénz a zsebben, sokkal kedvesebb a tudomány aranyainál, ha azokat előbb a szekrényből kell előszedni.

De hogy a társalgás, a beszélgetés igazán kellemes is legyen, arra még nem elégséges a fegyelmezett ész, hanem megkivánatik a szív- és az érzelmek feltétlen jelenléte is, mert csak azokkal vagyunk képesek a kellő pillanatban örülni, bánkódni, nevetni, szomorkodni, dicsőíteni, gyűlölni stb.

Oszlopos szabálya továbbá a társaságnak, a társalgásnak: a kedélyesség! Sokszor egy kelletlen savanyu arc az egész társaságot lehangolja, ellenben a kedélyes arcokra szívünk, ajkunk egyaránt megnyílik. De ült kedély — mondja böcs Salamón — az eléjeddett arcban tükröződik vissza; s más helyütt „derült kedély úgy hat, mint az orvosság.” Tényleg, tiszta elmét, őszinte szívet és szeretetet enged bizvást föltételezni. Ha valaki ellenben sötéten néz ránk, azon bizonyára nem fogunk épülni, az olyan rendszerint testileg vagy lelkileg szenvedő. Az inkább szálnalmat fog kelteni s elvonja általa gondolatainkat és érzelmeinket a társalgás különben kedves tárgyától.

A kedélyesség szempontjából kerülendők különösen vallási és felekezeti, továbbá politikai discussiók, melyeket tisztába hozni ugy is képtelenek vagyunk. Azok inkább alkalmasak arra, — ha mindjárt rövid időre is — hogy szenvedélyességre ragadjanak.

A társaságnál pedig épen az a szép és kellemes, hogy annak részrehajlatlan zész-laja alatt még az ellenfelek is békésen érintkezhetnek.

De kerülendők a komoly és tudományos disputák is, mely iránt legalább a jelenlevők többsége nem érdeklődik. De nem helyes egy és ugyanazon eszmével a kelleténél tovább mulatni és foglalkozni, ilyenkor rendszerint akad valaki a ki a kérdést alaposan érti, átveszi a szót s kezdi csak igazában a dolgot approfondálni. Minél gyakrabban változtatjuk azonban a tárgyat, annál inkább ki fogjuk elégíteni a jelenlevőket.

Ugy kell tennünk, mint a gondos háziasszony, aki nem épen azért rakja meg az asztalt, hogy azt végig is kelljen élvezniük, hanem inkább azért, hogy a sok között kiki megtalálja kedvence falatját.

Inot.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 27.

Mindennap megsemmisítik egy-egy köztörvényhatóság hazafias határozatát. Mint-hogy óránként egy egy evőkanállal adja be a kontár orvos a tévesztett orvosságot. Az

— Az öreg lélegzik, doktor ur. — Azt hiszem, nem lesz semmi baja. — Hát a gyermek?

Egy másik hang így szólt:

— Nincs reménység.

— Jóságos istenem. Óh, a gyilkos, gazember, akasztófáraló. Most még beszél is a gyilkos.

S csakugyan a vak ember deliriumában érthetetlen szavakat dadogott.

— A gyermek... a gyermek...

Hadonászó kezei szélmalomként lóbálództak a levegőben. Nagyon gyöngye volt és ágyára hanyallott, de lelógó karja két hideg és verejtékes kezecskét érintett meg.

— Zsivány! Gyilkos! Gazember! — ordított Planteauné.

De a vak ember teste görcsökből vonaglott a szalmaágyon. És olyan rémületes sóhajítás fakadt kebléből, hogy Planteauné kidüledt szemmel, tátott szájjal bámult rá s kiáltása torkán megakadva, rekedt hörgésként tört ki belőle.

— Meghalt... a fiam? Meg?

— Meghalt — felelt a házmesterné, most már nem oly haraggal.

— Jaj! — sikoltott a vén ember — és visszarokadt ágyára.

A rendőrorvos szívszélhűdést konstatált. Nem a szén ölte meg a vén vak koldust, hanem az apai fájdalom.

A pakk nagy csomagot adott ki. A kereskedő egy régi ujságba takarta.

— Nesze öregem, legalább ezzel nem teszed magad tönkre.

Ment vissza veszedelmes utján, melyet most a nagy csomag még bonyolultabbá tett. A térdei is megremegtek bele.

Mire a kapu elé ért, négy órát ütött.

— Az ördögbe is, — sietnem kell. De hat óra előtt úgy sem jön vissza az a fiu.

A lépcsőn fölmenet ezt gondolta: „Már csak a koporsóban jövök le.” Később: „A szoba nem nagy, hamar megtelik... A faszemet beteszem a kályhába, az ajtót beteszem, s vége.

Nagyon fáradt volt, leheveredett ágyára.

Nem volt szándéka ugyan: de mégis elaludt. Aludt mélyen, tompán, álom nélkül. Az egész délutánt keresztül aludta. A feje zúgott, mikor fölébredt. Érezte, hogy már régen alhatik. Az utcán az esti lapokat árulták hangosan. Tehát este van.

Vajjon Louis hazajött-e már?

Hallgatózik.

Csakugyan, a fiu halk lélegzését hallhatja maga mellett. Ugy látszik, alszik. Ne költse-e föl, ne küldje-e el hazulról? Megölje-e magával együtt?... Nem, olyan fiatal még...

De aztán keseredett szívvvel gondolja el, hogy már rossz szívé, meglopja őt, őt, a ki mindig jó apa volt. Ha mástól is lop, becsukják. Mi lesz a vége? Gonosz életet él, és a

Gréve térre jut el... Jobb lesz neki, ha meghal.

S az öreg fölkel s óvatos léptekkel megy a kályhához. Megrakja faszénnel. Alája gyújt és elreteszeli a kürtöt... Így...

Nagy biztonszággal tapogatózott, mert jól ismerte minden tárgy elhelyezését a szobában. Mikor a szén pattogását hallotta és érezte, hogy orrcimpáit fojtó, savanykás szag marja, csodálkozott, hogy oly közel van már az örökléthez. Szörnyű félelem szorongatta torkát, arra gondolt, hogy kinyitja az ablakot, mert élni akar, élni...

— Nem, — mondá aztán dacosan s erőszakos, szinte dühös mozdulattal szalmaágyára vetette magát.

Szalmaágya mellett volt a kis Louis nyomoruságos nyoszolyája. És a halál küszöbén levő vak ember nem hanykolódott, hogy fel ne ébressze az alzó gyermeket. — Szomorú látvány volt a haldokló férfi és az álmában vergődő gyermek, aki szunnyadvá lépett át az élet és a halál mesgyéjén.

Mikor a vak ember összeszedte erejét és ismét magához tért, küszöbe előtt lépteket hallott. Azt is hallotta, hogy szomszédja vagy huszadszor kiabálja:

— Szénszagot éreztem. Kopogtam az ajtón, nem szólt senki, akkor aztán kifeszítettem az ajtót.

A fojtó füstben hadonászó, lármázó alakot, körvonalait látta Planteauné, a ház mesternő rikacsoló hangon rendezkedett:

egyszeri ember is darabonként vágta le a patkányfogó kutyája farkát, mert úgy vélekedett, hogy egyszerre nagyon fájt volna. A magyar azonban ha kutya, akkor Kossuth-kutya és veszedelmes szelindek! Nem sokára majd megmutatja, hogy mekkorákat tud harapni, ha még veszedelmesebben ingerlik!

Régi tréfás kérdés az, hogy mi született előbb, a tyúk e, vagy a tojás?

A magyar alkotmányosság mindenestre régebben született, mint az osztrák politika kotkodácsoló tyukja.

Ez a tojás mindenestre tul fogja élni a tyukot.

— Tisza gróf ur, csakugyan nem venné észre, hogy önnél hazafiasabb, bölsebb és jobb emberek, a kik ellen csakugy okádja a mérget!

— Nekem mondja? Hiszen éppen azért gyűlölöm őket!

NAPI HIREK.

Halvaszületett eszmék.

A városboldogító eszmék kétfélék. Egyrészüket t. i. hivatalos uton lehet megvalósítani, másrészüket pedig társadalmilag. A mi az előbbieket illeti, azokon nem igen van mit aggódni, mert ami a városi tanács hat ügyosztályába beosztható, ott minden megörödik s a minek lisztje van, ki is süttök. Hány jeles eszme van azonban, amely bizonyos tekintetek miatt hivatalos uton meg nem valósítható, már azon oknál fogva sem, mert a hatóság útját mindenféle paragrafusok jelzik és csak ezeknek az utmutatásai szerint cselekedhetik.

Ilyenkor áll elő az az óhaj, hogy vajha a társadalom lépne akcióba és karolná fel ezt, vagy azt a kérdést, ilyenkor merül fel az együtérzésre és összetartásra való hivatkozás, ilyenkor keresik a lelkesülő, nemes-szívű társadalmat, de mindannyiszor csak egy megütött akkord gyanánt hangzik el az eszme, mely rövid hullámszó után elhal, beletemetődik a feledés és közöny temetőjébe.

Hányszor hangzott fel már a Szabadság hasábjain is ilyen akkord, hányszor hivatgattuk mi is a társadalmat, hányszor emlegettünk emberbaráti és hazafias terveket! Hiába! A társadalom szétgáult, fásult, közönyt. Mindenki magának el és az egyesületek, körök, asztaltársaságok kebelében is egyéni érdekek kerekednek felül és legtöbbször személyes ellentétek állják útját sok szép tervnek, melyeket a közös érdekében eszeltek ki. Ha valamely ügyben fáradozni kell, mindenki másra szeretné hárítani a dolgot, de ha valamely eredményt ünnepelek, mindenki részt kér magának az ünnepléstől.

Legnagyobb oka mindennek a társadalom fentebb említett szétiagoltsága. Mintha Debrecenben minden egyes ember külön rétegét alkotná a társadalomnak: nem igen talál megfelelő környezetet, nincs semmiféle szerves kapcsolatok között és mások között. Különböző elvek és irányok különítik el az embereket.

Ezért ritkán is szállja meg társadalmunkat közös lelkesedés bizonyos eszmék kivételére. Csak az tudja ezt igazán, a ki önkéntes lelkesedés hiányában házalni jár, hogy bizonyos célra megnyerjen egyeseket. Csupa huzódóztat, fázódást tapasztal az emberek között, akik a kifogások ezrével állanak elő, hogy megtagadják részvételüket, vagy anyagi hozzájárulásukat bizonyos célokhoz. Ez az állapot pedig tartani fog mindaddig, a míg az egyesek közé ékeltek különböző elvek és irányok válaszfalai leomlanak, vagyis a míg nyelvben és érzésben egygyé forr a város egész társadalmának. Amíg ez meg nem történik, addig Debrecen társadalmának csak holt társadalom.

Debreceni pereg.

— július 27.

Szomoru ház ott, a nagyerdei fásor élén, még szomorubb vagy ma.

Kétségbeesett özvegy anya zokog reményteljes fiának hültteteme fölött.

Az anya végtelen fájdalomtól visszhangzik az egyik szoba, a másikban megszorodott szívű apa siratja vigaszának, támaszának, szemfényének szörnyű elmúlását.

Meghalt két szerencsétlen ifju. Nem tehette jóvá a végzetet a tudomány semmi fortélyja, nem tarthatta vissza a két ellobbanó életet a szülők minden bánkódása.

Meghalt, a megsemmisítés örvényében veszett el két ifju élet.

Milyen szomoru, a véletlennek milyen balga találkozásai a mi létezésünk!

Az egyik lelkébe téboly férközött. Esztelen, érthetetlen szerelmi szenvedély. Csak oly szerencsétlen pillanat ölte meg őt, a ki önfelédtt pillanatában ugrott fel a robogó vasutára és kiomló vérével fizetett megdondolatlanságáért.

Csak pillanat műve mindakettő. Egy szerencsétlen pillanattal adták cserébe vérüket, ifju életüket, röpke pillanattal vásárolták meg — az örökkelvő életet.

A mit a mulandóságban veszítettek, azért kárpótolja őket az örökkévalóság.

A szegény szülőket vigasztalni nem tudjuk. Az ő fájdalmuk mérhetetlen. Isten azonban nem hagyja el őket és irgalmasságával, végtelen szeretetével várja a tulvilágon a szerencsétlen ifjakat, a kik tavaszukat élték és imé, életük tavaszkorában hervadtak el!

— **Árverés a várcsházán.** Tegnap délelőtt tartották meg ismételt az árverést a Dobozi féle ondódi föld felett a várcsházán. Az első árverés alkalmával a 12 holdnyi földterület 7200 koronáért kelt el. Ez ellen 8400 koronával utóajánlatot adtak be. Az utóajánlat folytán tegnap délelőtt megtartott árverésen ezt az ingatlant Emerich Arnold vette meg 10,000 koronáért. Most már az árverés jogerős.

— **Változások a kath. főgimnázium tanári karánál.** A debreceni kegyes tanítórend főgimnáziumának tanári karánál változás állott be, a mennyiben Bán Józsefet Kolozsvárról, Treész Eendrét pedig Sátorajhajhelyből helyezték ide.

— **A kánikula.** Beléptünk néhány nap óta az ideai uralkodó planéta, a nap, az oroszlan jegyébe: a jelenleg sötét esti égbe tozton a Szíriusz csillag jelenik meg fényben, mely augusztus 24 ikéig uralja az eget. Vidékünkön a kánikula rendszerint ebben az időben lép föl s könnyen lehetséges, hogy az Északamerikában uralkodó óriási hőségből ez alatt az idő alatt mi is kapunk valamelyest az Atlanti oceanon át.

— **Magyarok Amerikában.** New Yorkból írják, hogy a mult héten kétezerháromszázötvenhatan érkeztek Amerikába Magyarországból. Örvende es jelenség ellenben, hogy a bevándorló magyarok száma egyre apad. A mult héten mindössze 259 magyar érkezett a newyorki kikötőbe, míg a többi nemzetiség így oszlik meg: 1224 tót, 446 sváb, 338 horvát és 49 oláh.

— **Uj joggyakornok.** A debreceni kir. ítélőtábla elnöke Dr. Fekete Lajos kis-ujszállási ügyvédjelöltet a debreceni tábla kerületébe dijas joggyakornokká nevezte ki.

— **Két halott.** Mind a ketten kiszervek . . . Az egyik elérte célját, eljutott abba a másik világba, amelybe kívánczolt, a másik pedig minden erőfeszítése dacára a halál birodalmának lakója lett. Hanke Zoltán és Krivos Márton! Tegnap csak e két nevet lehetett hallani az utcán és más nyilvános helyeken. Róluk beszéltek az emberek részvétellel. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy mind a két szerencsétlen fiatalember a halálán van. Tegnap aztán végre megváltotta őket szenvedéseiktől a halál.

Krivos Márton délben egy órakor halt meg az édesapja karjaiban, Hanke Zoltán pedig este zokogó édesanyja mellett lehelte ki a lelkét. Hanke holttestét a közkörházból a szülei lakására szállították s onnét fogják eltemetni. Krivos Mártont a közkörház halottas házában helyezik ravatalra. A szerencsétlenül járt Krivos Márton részére 250 koronát gyűjtöttek össze a mulábakra. Ezt az összeget a temetési költségekre fogják fordítani.

— **Gyűlések az ipartestületnél.** A debreceni ipartestületnél e hó 28 án a szabó és bádigos iparosok tartanak ülést. Ugyanaznap délután a tímárok értekeznek. A gyűléseken az iparosok érdekeik megvédésére fognak határozatokat hozni.

— **Elgázolt földbirtokos.** Sulyos szerencsétlenség érte tegnap Zsigó Endre 84 éves szalacsi földbirtokos. Egy kocsis gázolta el a Piac-utcán. Az öreg ur ugyanis az egyik oldalról a másikra akart átmenni, a midőn sebesen robogva jött az uttesten Hartstein Sándor kocsija. A robogó kocsis elől Zsigó Endre ki nem térhetett. A kocsis keresztül ment rajta. Eszméletlen állapotban szállították be a közkörházba. Zsigó a fején, lábán és baloldalán szenvedett súlyos sérüléseket Csengeri Lajos kocsis ellen a rendőrség a vizsgálatot megindította. Az öreg ur szerencsétlensége városszerte részvételt keltett.

— **A kőművesek garázdálkodnak.** A sztrájkoló kőműveseknek sehogy sincsen inyére, hogy akadnak becsületes dolgozni akaró munkások is, akik a családjukat a nyomortól megmentendő munkába állanak. E józan gondolkodású emberek közé tartozik Szegedi Mihály kőműves is, a ki munkát vállalt Biczó Gyula építésznél. A sztrájkoló dologkerülők nyílt erőszakra vetemedtek ezért Szegedi ellen. Tegnap mikor munkából a Veres utca 15 számú lakására igyekezett haza, Vedres József, Gancsi Károly és Nagy József sztrájkolóknak megtámadták az uton és leütéssel fenyegették. Már majd hogy megverték, a midőn a felesége egy hatalmas fadoronggal sietett a Szegedi segítségére. A dolgozó munkás így menekült a dologkerülők bántalmazásától. A sztrájkolókkor ekkor azt mondták neki:

— Megállj kutya, megisszuk a véreDET! Szegedi félvén a sztrájkolókkor erőszakoskodásától bejelentette Biczó építésznek, hogy nem dolgozhatik. Biczó erre a rendőrségre sietett s ott panaszt emelt a sztrájkolókkor ellen. Mile Pál rendőrfogalmazó vezeti ez ügyben a vizsgálatot. Az erőszakoskodó munkásokat kihallgatta tegnap s az ügyet átteszi az ügyészséghez, mely az idevonatkozó törvény értelmében a legszigorubb megbüntetését fogja kérni a garázdálkodó emberekre. Ugy tudjuk, hogy a törvény csekély 3 évi börtönnel sújtja ezt a cselekedetet. Elvégre igen helyes, hogy a hatóság veszi pártfogása alá azokat az embereket, akik az üres sztrájkfrázisoktól többé nem akarják terrorizáltatni magukat, hanem a tisztességes kenyérkereset után néznek.

— **A meglopott táblabíró.** Megírtuk a napokban, hogy Szalay József debreceni kir. tábla bíró Piac utcai lakásán betörők jártak s a Wertheim szekrény felfeszítése után abból több ezer korona értékű értékpapírt, ezüst és aranyeműt, továbbá takarékpénztári letétjegyet vittek el. — Szalay feljelentése folytán a rendőrség széleskörű vizsgálatot indított. Az összes nagyobb városok rendőrségeivel közölte a betörést s az eltulajdonított értéktárgyak jegyzékét. — A betörésről a fővárosi rendőrséget is értesítették. Így történt, hogy a tettesek kézre ke-

szültek. Az államrendőrség ugyanis azt táviratozta tegnap Debrecenbe, hogy a betörők egyikét Radosta Ferenc személyében Budapestben elfogta. Radosta akkor került hurokra, amikor az elrabolt ezüst neműeket elakarta zálogosítani. A távirati értesülés alapján a debreceni rendőrség kutatni kezdett Radosta személye iránt s megállapította, hogy Radosta Ferenc öccsével együtt rovott multu egyének, a kik lopásért, betörésért számtalanszor voltak büntetve. A jómadarak Nyiregyházára való. A Budapestben elfogott Radosta bevallotta, hogy a betörésben öccsének is része van aki Nyiregyházán tartózkodik s öt várja most haza. Ennek folytán a rendőrség a másik Radosta letartóztatása iránt táviratilag kereste meg a nyiregyházai rendőrséget. Szalay táblatirónak szerencsére semmi kára nincsen, mert minden megkerült. A tettesek ma, csütörtökön már Debrecenben lesznek s a rendőrség kihallgatásuk után az ügyészséghez szállítja őket.

— **Öngyilkos legény.** Nem kell az élet, unja már a fél világ. Nap nap után öldöklök önönmagukat az emberek. Tegnap ifj. Tóth Mihály nánási vagyonos legény lépett be a halál önkénteseiből álló légőbe. Tóth Mihály szíven lötte magát és szörnyet halt. Tettének oka állítólag: szerelem.

— **A kintornások ellen.** A belügyminiszter legutóbbi rendeletet küldött tegnap Debrecen városához a kintornások ellen, a kik nemcsak azért kellemetlenek, mert sip-ládáik disszonáns nyegegetésével ok nélkül háborgatják a közönséget, hanem azért is, mert minden házban és udvarban szabad bejáratuk lévén, a közbiztonságra is veszélyesek. A belügyminiszter legújabb rendelete szerint több kintornás engedélyt kiadni nem szabad s meglévő engedélyek is egy bizonyos számig bevonandók.

— **A magántisztviselők vasárnapi munkaszünete.** A magántisztviselők országos szövetsége egy közgyűlési határozatból kifolyólag memorandumot intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben a magántisztviselők munkaidejének törvényes uton való új rendezését kérik. A memorandumban azt kérik a magántisztviselők, hogy a vasárnapi munkaszünet tartson szombat este hat órától kezdve 36 óráig, továbbá, hogy hétköznapokon a munkaidő maximuma nyolc órát tehesse ki. Vörös László kereskedelemügyi miniszter most válaszolt a szövetség memorandumára s válaszában arról értesítette, hogy a két kívánságot a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényrevíziója alkalmával fogja figyelembe venni. Hogy ez a törvényrevízió mikor fog megtörténni, arról természetesen a miniszter sem nyilatkozhatott.

— **Az éj csillaga szerelmes.** Nem arról a tündöklő csillagról van szó, a mely ott ragyog az északkeleti láthatáron, hanem egy arról, a mely fényét a kávéház füstös világában szórta egy csapodár fiatalemberre. Ez a szerelmes csillag kassza tündér volt egy kisebb debreceni kávéházban. A keresztneve Matild, családi néven Dugonics. — Vinna községbe való és 18 éves. A sikamlós, lejtős pályán, a mely a csillagokból lefelé vezet, a rengeteg hétköznapiasság közben szerelemre gyuladt egy fiatalember iránt, aki pénzt, házasságot, címet és rangot ígért neki. Ezzel meghódította a leányt, aki rajongó hittel csüggött ezután szerelme tárgyán. A fiatalember azonban csak a leánynak mondta komolyan az ígéreteket, ő maga nem hitte el s ezért máslányokkal is mulatozott. Tegnap este a fiatalember csapodárságáról személyesen is meggyőződött Dugonics Matild sezt anyyiraa szívéré vette, hogy haza ment s otthon méreggel akarta elpusztítani magát. A méreg azonban nem hatott, mert az orvos ellenszere újra talpra állította s talán ki is ábrándította a rettentő nagy szerelemből.

— **Lopás hurokolódás közben.** Weisz Jakab vámospécsi lakos Debrecenbe költözött tegnap. A holmiját nagy szekeren szállította Polgár Lajos fuvaros. Mikor itt lerakodtak észrevette Weisz, hogy a becsomagolt dolgai közül több értékes darab eltűnt. — Gyauuja Polgár Lajos ellen irányult, a ki ellen jelentést tett a csendőrségnél.

— **Munkások vigalma.** Falk Ármin és Társa kefégyár munkásai folyó évi július hó 29 én (Szombaton) saját betegsegélyző egyesük javára nagyerdői „Dobos” pavillon termében nyári táncestélyt rendez. Belépti-díj 1 korona 20 fillér. A zenét Veres Toni jóhírű zenekara szolgáltatja. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Magyar Egyed órája.** A legnagyobb német lapok egyikében, a Frankfurter Zeitung ban a minap Hommel Adolf dr. zürichi orvos közzétette, hogy van egy 1502 ben készült órája, melyet valami Magyar Egyed készített Budán és a mely Verbeczy István tulajdonában is volt. A közleményből kitűnt, hogy a zsebóra feltalálójának tartott nürnbergi Hele Péter előtt is csináltak már zseborát. Hommel dr. közlésére Bassermann dr. müncheni történetirő is reflektál. Epen Magyar Egyed órájára való hivatkozással nagyon is kétségesnek tartja, hogy Hele Péternek szabad tulajdonítani az első zsebóra készítését. Hele ugyanis 1540 ben halt meg, 1502 ben még nem volt mester, ekkor tehát Magyar Egyed nem lehetett a tanítványa. Maga Hommel dr. is újból fel szólal, meg arra mutat rá, hogy Hele Péter 1480 ben született. Így tehát az 1502-ben órákat készítő Magyar Egyednek nem lehetett mestere és előfutára, így tehát nem is ő a zsebóra feltalálója. Az óra tokjának stílusa a tizenötödik századra vall.

— **A bölcs orosz bíró.** Még Oroszországban is vannak igazságos bírák, amint ezt az az eset, melyről egy krakkói lap számolt ad, ékesszólóan bizonyítja. Apraxin kereskedőnek fontos pöre volt Bobrykin kereskedővel. A bíró Apraxinnak a legjobb barátja volt, az igazság is az ő részén állott, ugy semmi kétsége nem volt aziránt, hogy az ítélet neki szerez elégtételt. Képzelték volt a meglepetése, mikor elmarasztalták. Kétségbeesetten futott a barátjához, aki nagy csomó pénzt mutatott neki.

— Ezt az ellenfeled ajándékozta nekem! — mondta.

— Hogyan! — kiáltott az elmarasztalt jóbarát meglepetéssel — te pénzt vettél el igaz és őszinte barátod elárulására?

— Te számár! — mondta a bíró — ha én elutasítom az ajándékot s a te javadra ítélek, ugy ellenfeled a felebbezési tanácsot vesztegeti meg a pénzzel s te maradsz alul. Itt van hát a pénz s vesztegedj meg a másodfoku bíróságot. Így aztán költség nélkül győzni fogsz.

Igy beszélt a bölcs és igazságos orosz bíró.

X LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Pástea 44. dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképkisállítás a műterem kapubejáratánál levő korlatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

Az alkotmányért.

Magyar Óvár, jul. 26. Moson vármegye ma közgyűlést tartott, a melyen egyhangulag bizalmatlanságot szavazott a darabant kormánynak.

Elhamvadt műtárgyak.

Esztergom, jul. 26. A hercegprímási képtárban ma rengeteg pusztítást okozott a tűz. A képtárban ugyanis ismeretlen okból tűz keletkezett a mely ugy a drága festményeket, mint a felhalmozott múkincseket elhamvasztotta. A kár óriási.

A szultán merénylője.

Koustantinápoly, jul. 26. A szultán merénylőjét eddig még nem sikerült elfogni.

Rosdetwenszkyt megoperálták.

Tokio, sul. 26. Rosdetwenszky tengetnyagot, a ki a csuzimai tengeri esatában súlyosan megsebesült, egyidevaló kórházban megoperálták. Rosdetwenszky koponyájából egy csontott távolítottak el. A beteg állapota javul.

Gyilkos apa.

Bécs, jul. 26. Itt ma egy Samens Ferenc nevű nyugalmazott mozdonyvezető 13 éves leányát lelőtte, aztán önmaga ellen fordította a fegyvert. Hátrahagyott levelében nyomorát jelzi tettének okául.

Egy magyar hajó szerencsétlensége.

Oran, jul. 26. Az Adria magyar gőzhajózási társaság „Szapary” nevű hajója, a mely utban van Algir felé, a hétfőről keddre virradó éjjelen a nagy ködben összeütközött a „Schiafinó” nevű francia gőzössel. „A Szapary” mely könnyebben sérült fedélzetére szállította a francia gőzösnök hét matrózból és két utasból álló személyzetét. A Schiafinó elsüllyedt.

Norvégia helyzete.

Stockholm, jul. 26. A különbizottság jelentését tegnap délután terjesztették az országgyűlés elé. A jelentést nem követte vita és azt, valamint a miniszterválság tudtuladát a lakosság nyugodtan fogadta. A lapok szerkesztőségei előtt nagy néptömegek verődtek össze, de rendezavarás nem történt. A lakosság nyugalmának az az oka, hogy hírszerint megtudták, hogy Norvégia hajlandó belemenni a népszavazásba, ha nem is stortingi új választásba. A népszavazás 14 napon belül történhetik meg. Azt hiszik, hogy Norvégia eleget tesz annak a kívánságnak is, hogy a határszéli kisebb erősségeket megszüntessék és semleges területet létesítsenek. A „Northland” és a „Aftenbladet” tartózkodással nyilatkoznak, de reménykednek. Hírszerint arra akarják bírni a királyt, hogy „erős” kormányt nevezze ki.

Krisztiania, jul. 26. Az összes lapok kijelentik, hogy be akarják várni a svéd különbizottság indítványának az országgyűlésben való tárgyalását és csak akkor akarják bővebben szóvátenni a felételeket. A legtöbb lap már is kiemeli, hogy a felételek igen bajosan lesznek elfogadhatók és ugy látszik, hogy részben benyulnának az ország belső igazgatásába.

A béke felé.

New-York, jul. 26. Sato a békétárgyalásra kiküldött japánok egyike báró Komura nevében a következőképen gyilatkozott egy hírlapi tudósító előtt: Bizonyosra veszem, hogy a tárgyalás sikeres lesz. A japán meghatalmazottakat a mérséklés fogja vezérelni és nem támasztanak tulságos követeléseket. A hangulat Japánban és Oroszországban kedvez a békének és a békekötés az emberiség érdekében szükséges. A két hadviselő fél 570.000 embert veszített. — 370.000 esik ebből Oroszországra. A háboru Japánnak naponként 1 millió dollárjába kerül. A közvélemény ragaszkodik a hadi kárpotlás fizetéséhez. Sato még azt is kijelentette, hogy a fegyverszünet megkötése lesz a tárgyalások első lépése, Japán csak nyílt kaput akar Mandzsuroszágban és békét óhajt, — de nem minden áron. Sato végül hangsúlyozta, hogy Anglia és az Egyesült Államok jazon legjobb barátai.

A bolgár gyilkosságok.

Konstantinápoly, jul. 26. A porta jelentése szerint csütörtökön egy bolgár Szarrafow-banda Doirandban a Szaloniki vilájetben) megölt 32 mohamedánt, egy másik Szarrafow banda pedig szombaton hét mohamedánt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 26.

Buzakinálát jó. vételkedv javult. Szilárd irányszat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba, 45—20 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül tengeri és rozs 10 fillérrel drágább, a többi szilárd. Idő: meleg.

Buza októberre	16.00—00.
" 1906. áprilisre	16.56—58.
Rozs októberre	12.98—15.00.
Zab októberre	11.56—58.
Tengeri júliusra	16.50—60.
" 1906. júliusra	11.36—38.
Repce augusztusra	24.50—70.

Szerkesztői-posta.

B. M. (Helyben.) A vers — természetesen — hiányosan jelent meg. Így hangzik helyesen:

Szabad bizony, szabad szeretni
A vén dalos szívének!
Hanem a bérét ne kívánja
Szittalan szerelmének!

Szerelme nem a perzselő nap,
De — mint a hold sugára —
Távolról hintsen tiszta fényt
A merre lép, utjára!

Kisérje mentét gonddal annak,
Kiért késetten érez,
És az ne tudja, az ne sejtse
Csüggedt szíve — hogy vérez!

Utjára hints virágot! Vágyad
Legyen a boldogsága!
Te áldjad, másnak olálánál
Ha üdvét feltalálja!

Titkod megőrizd! Bánatodra
Kacaj felelné könnyen!
Hisz egykor elnyered jutalmad
— Egyetlen hála-könyben!

Törvényszék.**§ Gróf Lónyay Elemérné tolvaja.**

Gróf Lónyay Elemérné budapesti titkári hivatalában, mint irnok, volt alkalmazva Kőmives Géza, egy epileptikus fiatalember, akit beteges szervezete könnyen sodort a bűn örvényébe. A fiatalember két esetben kétszáz koronát sikasztott, amely összeg a grófné egykori alkalmazottjainak volt szánva kedgyij gyanánt. Hogy bűnét leplezte, e számadásokból kivette a régi postai vevényeket, s azokat kijavította, hogy a pénzek elküldését igazolja főnöke Fischer Alajos császári tanácsos előtt. Kőmives ezenfelül álkulescsal felnyitotta a titkári hivatalban levő ládákat, s különböző ékszereket és értéktárgyakat lopott ki belőlük. A nagy értékű ékszereket aztán eladta s megszökött. Terve az volt, hogy Amerikába megy, de éppen abban a pillanatban, amikor Antwerpben hajóra szállt, elfogták. A budapesti büntető törvényszék Kőmives Gézát közokirat-hamisítás, sikasztás és lopás büntetéseért harmadfélévi fegyházra ítélte. Ezt az ítéletet a budapesti kir. ítéletábla is helybenhagyta, a kir. Kuria pedig a benyújtott semmisségi panaszokat ma Sebastyén Mihály elnöklété alatt elutasította.

§ Petíció. Az általános képviselőválasztás alkalmával tudvalevőleg Somogyi Aladár dr.-t választották meg a törökszentmiklósi kerületben Borbély Györggyel szem-

ben. A kisebbségben maradt kormánypárt a mandátumot kérvénynyel támadta meg azon az alapon, hogy Somogyi Aladár neve nem fordul elő semmiféle választói névjegyzékben, miné fogva nem lévén választó, nem is választható. — Somogyi Aladár nem várta be a Kuria döntését, hanem lemondott a mandátumról. — Az új választás a múlt hó 26 án folyt le s akkor ismét Somogyit választották meg óriási többséggel. A mandátumot most ifj. Kiss Gábor és társai ismét kérvénynyel támadták meg, kérve a választás érvénytelenítését, mert a megválasztott képviselő nem választó, s így passzív választói joga sincs. A petíció ma érkezett a kir. Kuriahoz. Előadója Janeckó István kuriai bíró lesz.

§ Menyasszonyának gyilkosa. Rajongóan szerették egymást Leimnitzer István gyári munkás és Trilics Borbála, egy fel tündően szép fiatal leány. El is határozták, hogy annak rendje és módja szerint egybe kelnek. Már ki is tűzték a lakdalom napját, amikor váratlan akadály gördült a boldogságuk elé. A leány anyja kijelentette ugyanis, hogy a házasságból nem lesz semmi, mert megtudta, hogy a vőlegénynek egy korábbi viszonyából két gyermeke van. Leimnitzer Istvánt ez a csapás mélyen leajította, s nyíltan hirdette, hogy a leányt is, magát is elemészti. A fenyegetést csak részben váltotta be. Megleste egy napon a leányt a szent endrei uton, s ujja megkérdezte tőle:

— Akarsz-e a feleségem lenni?

A leány szomorúan felelte:

— Nem lehet abbel többé semmi!

Leimnitzer ekkor kirántotta a revolverét, s fejbe lőtte a leányt, aki halva esett össze. A legény ezután maga ellen fordította a fegyvert, de a golyó csak jelentékeny sebet ütött rajta.

A budapesti büntető törvényszék, mint esküd-bírótság a leányt, aki ezal védezett, hogy közös elhatározással együtt akart meghalni a kedvesével, gyilkosságért tizer őt eszterdei fegyházra ítélte. A kir. Kuria szüneti tanácsa Weinberger Ignác bíró előadása alapján ma a benyújtott semmisségi panaszokat elutasította.

A babus.Irta: **Kertész László.**

— Olyan jó maga Babus! sóhajtottam fel. — Olyan jó, hogy most találkoztunk! Olyan jó, hogy maga meghallgatja az én panaszomat.

— Még meg is vigasztalom, csak jöj-jön! szólott mosolyogva a Babus és megindultunk a temető felé.

Az uton hallgatva haladtam én, a Babus meg egyre beszélt, hogy jó kedvre derítsen. A temetőben egy csendes helyet keres-tünk. Egy kettős sírdomb fölé szomorufüz hajlott. Ide mentünk.

A kettős sír alatt egy ifjú leány s legény pihentek. Szerették egymást s meghaltak egymásért. Ez nekem való hely volt. Letelepedtünk a före.

A Babus megigazította sötétkék ruháját, míg én nagyot sóhajtvá szólottam:

— Itt jó nekem csak. Ide végyom én pihenni. Nekem az élet nem hoz örömet.

A Babus valláshoz kezdett s elmond-tam mindent.

Első ond am, hogy mennyire szerettem Irént s hogy ő is szeretett; hogy mégis mily álnok, hűtlen módon megcsalt. Elmondtam, hogy kettőből megbuktam s hogy az apám agyonütéssel fenyeget, ha a javító vizsgán keresztül nem megyek.

A nagy panaszkodást szörnyű nagy részvétellel hallgatta szegény Babus.

Hozzá is kezdett a vigasztaláshoz és főleg a tanulásra buzdított.

Sokáig beszélgettünk a szomorufüzfás helyen s mikor elmentünk, megbeszéltek, hogy másnap megint kimegyünk a temetőbe.

... És aznap este a könyvet is a kezembe vettem és a bánatom is nagyot ke vesbedett.

Alig vártam másnap, hogy a Babussal találkozzam. Szomorú voltam még, de azért már el-elmosolyodtam a Babus édes bohóságain.

Az apám nevelőt fogadott mellém, ki nagy buzgalommal magyarázta napról napra a latin mondatfűzést meg a pirit és a mar-kazit közötti különbségeket.

A Babus egyre ösztökölt a tanulásra s én nagy igyekezettel szedtem magamba a sintaxist meg a föld alaku ásait.

Mire a nagy szünidő véget ért, gyönyörűen levizsgáztam és halálosan szerelmes voltam a Babusba, ki boldogan látta, mint változnak át a bánatos versek szerelmes, édes dalokká.

Azután tanultam szorgalmasan és halomszámra gyártattam a boldog szerelemről zengedező dalokat, mikben a Babus minden szépsége és lelki tulajdonságai érvényre jutottak.

Sokáig szerettük egymást nagyon. Abban a korban voltunk, mikor a gyermekkor levelet az ember, a szíve mélyebben érez és szeretni tud mélyen.

Oly boldog idöket értünk, hogy akár-hányszor mindketten éreztünk, hogy ilyen boldogok nem leszünk soha. A tiszta szerelem, az ifjukor gondtalan boldogsága volt a miénk.

Sokáig voltunk ilyen nagyon boldogok. Hanem azután ennek is vége lett, mint minden boldogságnak ezen a sártekn.

Tudja az ördög, hogy ábrándultunk ki! Nem is volt az a kiábrándulás, csak egy szép mesé ek a félbeszakadása. Sok volt az irigyünk, hogy olyan nagyon boldogok valánk s beszélni kezdtek. Egyszóval vége lett a mi boldogságunknak s utána nagy közöny fogta el a lelkünket, szívünket.

Ahogy a boldog álomból felébredtünk, közelebb jött az élet. És az élet olyan nagyon rut és olyan nehéz.

Nem volt köztünk semmi nagy jelenet, csak egyre ritkábban találkoztunk, míg egyszerre csak vége volt mindennek.

Kétfelé váltak utaink s ha nagy ritkán találkoztunk, olyan melegen érdeklődtünk egymás állapota iránt, mintha nem lett volna köztünk soha semmi, mintha csak jó ismerősök lettünk volna.

Mikor aztán évek múlva beszélgették, hogy a Babus jegybe fog lépni nem sokára egy patikkussal, szíveimből örültem a Babus elérendő boldogságának.

Szeretem az ősz nagyon. Ugy meghat az elmulás látása és valami megmagyarázhatatlan szomorúság kél a szívemben, mikor a hervadt levél hullását látom.

Egy őszi délután nagyon egyedül éreztem magam. A kávéház nagy üvegablakán kinézve elmerengtem és a szívem úgy összeszorult.

(Folyt. köv.)

Nyílt-tér.

Utazásnál esészerű. — Néklülőzhetetlen rövid használat után. Orvosilag megvizsgálva.

Bécs 1887 Julius 3.

Kalodont

néklülőzhetelen

Fog-Krém.

A fogak tisztán tartására eltávolít minden szenny a foghúsak közzül, ártalmas szíket megcsémisít frísítő üdítő hatása, mely **Kalodont** név alatt az egész művel világban el van terjeve, mint a legkiválóbb fogtápasz.

— 2 —

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár (gyorsvonat)	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	18
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
E.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	oste	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről	reggel	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestre Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással.)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szegedről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18

Feltűnést kelt!!!

18 k. helyett
csak 7 kor.

Pompás metronir-Gloria-ezüst óra. 3 erős fedéllel, ugró borítékkal, gazdagon vésvé, pompásan jár. 3 évi jót állás mellett, utánvétellel csakis

7 korona.

Uhrenf. J. König.

Wien, VII. Westbahnsir. 36/72.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

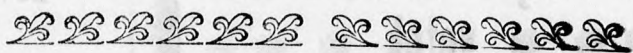
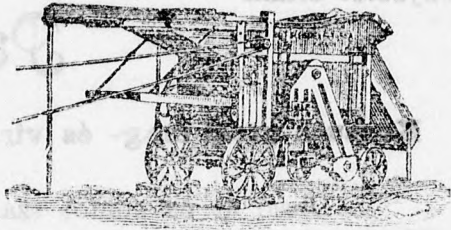
Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

FLEISHER és TARSA

gépgyára és vasöntődéje. Kassán, Vám-utca 11 szám.

ajánlja a gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok zsem nel tartásával célszerűen s gondosan gyártott jóbirnevű gépeit:

Cséplőkészleteit cséplőgépeit

Baka-élettisztító-rostait,

Borsajtóit s szőlőzuzóit.

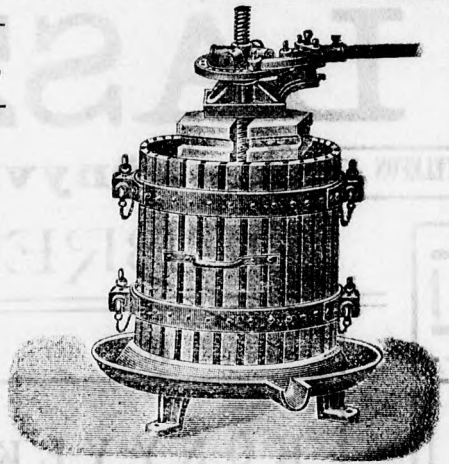
gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZ-
GYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET,
GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZI-
VATTYUKAT s.b.

Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink
árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

Vezérszó: Minden darab szapan a Schicht névre
tisztá és ment káros alkatrészekről.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég
Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja,
hogy szappana a „Schicht” névvel, valamely káros
keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, ugymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

ANGELOTI MŰLÁTÓ
az „Arany-Biká“-ban.

Előleges jelentés,
Folyó hó 30-án, Pénteken lesz
Angelotti igazgatónő első
fellepte.

Uj! **Uj!**
„Az akaratos asszony“ bohózat

Hilda és Tilda
párdalosok.

Valamint az összes szerződöttetett
művészek fellepte.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazar.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

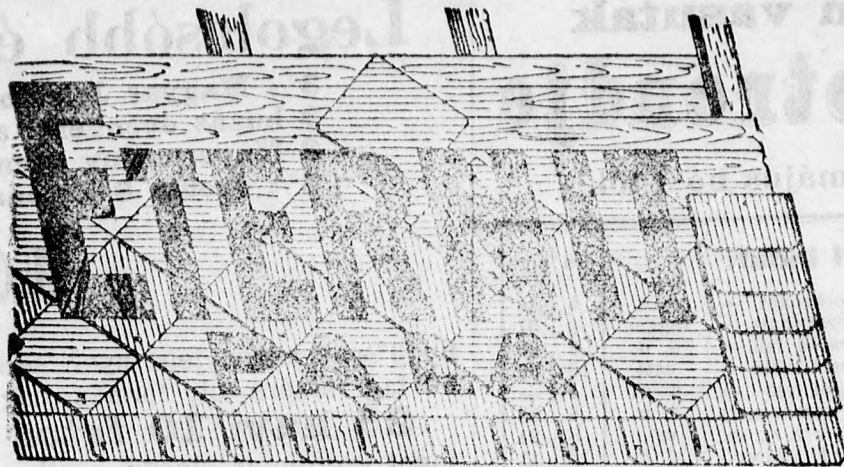
Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

••••• vetek •••••

Oriási raktára!

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely: **Lukács Vilmos** cégnél, **DEBRECEN.**

Nyilóvirágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészeti vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.
Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosítottik.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,

folyóiratok,

ÁRJEJYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHIVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a **„SZABADSÁG“**

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorsrajtóval felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D A,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

A

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legelterjedtebb politikai napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.